

Citotoets Oefenboek (3)

Geschikt voor de LVS-toetsen van het Cito en
andere toetsen

Groep 5

© 2020 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp).

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-93218-15-4

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Taal | Lezen 6

Begrijpend lezen 6

Gatenteksten 10

Voorspellen 14

Woordenschat 16

Taal | Spelling 20

Niet-werkwoorden | Dictee 20

Rekenen | Getallen 22

Rekenen | Verhoudingen 30

Rekenen | Meten en meetkunde 34

Rekenen | Verbanden 42

Antwoorden 44

Inleiding

Met dit Citotoets Oefenboek voor groep 5 (deel 3 van een serie van drie) kunnen leerlingen op een goede en verantwoorde manier – zelfstandig – hun vaardigheden voor Taal en Rekenen verder ontwikkelen. Deze Oefenboeken zijn uitstekend geschikt voor de voorbereiding op de LVS-toetsen van het Cito en van andere toetsaanbieders.

In groep 5 worden de vaardigheden op het gebied van rekenen en taal verder ontwikkeld. Nieuwe strategieën en vaardigheden worden, boven op de basisvaardigheden, in een snel tempo aangeleerd. De LVS-toetsen worden door scholen afgenomen om de ontwikkeling van een leerling – per vaardigheid – op de voet te volgen en het geeft aan waar een leerling staat ten opzichte van zijn groepsgenoten.

De LVS-toetsen maken onderdeel uit van het leerlingvolgsysteem van het Cito. Ze zijn methode-onafhankelijk. De behaalde resultaten geven een beeld van het niveau van de leerling. Aan de hand van de behaalde resultaten kan gekeken worden op welk leergebied nog extra aandacht nodig is.

In groep 5 vinden twee afnamemomenten plaats. De eerste LVS-toets (M5) wordt rond januari afgenomen. De tweede LVS-toets (E5) wordt rond mei afgenomen.

Onderwerpen taal en rekenen

Alle onderwerpen die in de LVS-toetsen zitten, komen in dit Oefenboek uitgebreid aan bod. De vraagstelling is afgestemd op die van het Cito. De LVS-toetsen bestaan uit de onderdelen Taal en Rekenen. Hieronder volgt een overzicht van de onderdelen met de domeinen en subdomeinen die getoetst worden.

Taal

Domein	Subdomein
Lezen	Begrijpend lezen Gatenteksten Voorspellen Woordenschat
Spelling	Niet-werkwoorden (dictee)

Rekenen

Domein
Getallen
Verhoudingen
Metten en meetkunde
Verbanden

Wat wordt er getoetst?

De LVS-toetsen worden aangeboden als een papieren toets, maar ook digitaal. Dit Oefenboek bevat zowel open vragen als meerkeuzevragen, waarbij altijd maar één antwoord goed is. De open vragen sluiten meer aan op de methodetoetsen en vragen meer van de capaciteit van de leerling. Ten opzichte van de vorige versies staat in deze nieuwste versie van de Cito LVS-toetsen de tekst groter en staan de opgaven in één kolom.

Taal

Bij Taal wordt getoetst wat de kennis en vaardigheden zijn voor Lezen en Spelling.

Begrijpend lezen

Bij Begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. Daarbij kan de lezer relaties leggen tussen tekstdelen en tussen de tekst en de eigen kennis. Er worden verschillende tekstsoorten aangeboden: informatief, betogend, instructief of fictief.

Gatenteksten

Bij Gatenteksten kan de lezer de informatie uit een tekst interpreteren. Hij legt verbanden met dat wat hij al weet, door weggelaten stukjes tekst in te vullen.

Voorspellen

Bij Voorspellen ziet de lezer de titel, een klein deel van de tekst en een ondersteunende afbeelding.

Aan de hand van de titel, de zichtbare tekst, de afbeelding, de antwoordopties en de eigen voorkennis, voorspelt de lezer wat de inhoud of het doel van de tekst zou kunnen zijn.

Woordenschat

Bij Woordenschat zijn de opgaven gericht op de betekenis van woorden en woordgroepen, maar ook op de betekenisrelatie tussen woorden.

Spelling | Niet-werkwoorden (dictee)

Bij Spelling wordt de actieve spellingvaardigheid getoetst, doordat de leerlingen de niet-werkwoorden moeten opschrijven. Binnen deze opgaven komen woorden aan bod uit de verschillende spellingcategorieën.

Rekenen

Bij Rekenen worden de standaard domeinen getoetst: Getallen, Verhoudingen, Meten en meetkunde en Verbanden.

Getallen

Het onderdeel Getallen richt zich op getallen, getalrelaties en het uitvoeren van elementaire bewerkingen, zoals optellen, aftrekken, delen en combinaties hiervan met hele getallen en kommagetallen (geld). Zowel in opgaven met als zonder context.

Verhoudingen

Bij Verhoudingen gaat het om het inzichtelijk werken met verhoudingen, in opgaven met en zonder context.

Meten en meetkunde

Het onderdeel Meten en meetkunde richt zich vooral op het begrip van verschillende grootheden (lengte, oppervlakte, omtrek, gewicht, inhoud, tijd en geld). Het aflezen van meetresultaten, het omzetten van maateenheden en de opbouw van de decimale structuur van het metriek stelsel komen aan bod.

Verbanden

Bij Verbanden gaat het voornamelijk om het omgaan met tabellen, diagrammen, grafieken, legenda's en assenstelsels en het aflezen van kaarten. De opgaven richten zich op het lezen en interpreteren van gegevens en het met elkaar in verband brengen van de gegevens uit verschillende informatiebronnen.

Meer oefenen ...

Dit boek is het derde deel van een set van drie. Alle drie de boeken samen vormen een gedegen voorbereiding op de LVS-toetsen. Wil je kind meer oefenen dan wat deze serie aanbiedt? Junior Einstein heeft ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

1 Een verdwaald vogeltje

2 Het is een koude dag in april. Veel te koud voor de tijd van het jaar, denkt meneer
 3 Klaassen. Hij is portier bij een groot bedrijf. Bij dit bedrijf worden allemaal
 4 spullen voor in huis gemaakt: borden, bekers, schaaltes, maar ook wasknijpers
 5 en klerhangers. Meneer Klaassen zit in een kamertje naast de ingang. Hij moet
 6 opletten dat er geen mensen het terrein op komen die er niets te zoeken hebben.
 7 'Geen toegang voor onbevoegden' staat er op een bordje naast de ingang.

8 Er zijn veel grote ramen in de ruimte waar meneer Klaassen zit. Wie binnenkomt,
 9 loopt langs zijn loket. Werknemers moeten hem een pasje laten zien en voor auto's
 10 is er een slagboom. Soms werkt de slagboom niet en dan loopt meneer Klaassen
 11 even naar buiten om te helpen. Aan de slagboom mankeert dan vaak niets.
 12 Meestal komt dit omdat het pasje dan niet meer goed werkt.

13 Die morgen loopt meneer Klaassen even naar buiten. Hij ziet aan de zijkant van de
 14 ingang een vogeltje zitten. Het vogeltje valt hem op vanwege de mooie kleuren.
 15 Het diertje zit heel stil en het lijkt of het erg sip kijkt. Nee, dit is geen musje of
 16 winterkoninkje, denkt meneer Klaassen. Dit moet iemands huisdier zijn. Die moet
 17 uit zijn kooi gevlogen zijn, het raam uit. Het is veel te koud voor het diertje om
 18 zo lang buiten te zijn. Meneer Klaassen pakt een plastic mandje. Dan pakt hij het
 19 vogeltje voorzichtig op en zet het onder dit mandje. Zo is het net een vogelkooi.
 20 Voor de bodem gebruikt hij een opgevouwen krant.

21 Meneer Klaassen zoekt naar een drinkbakje. Dat is hier natuurlijk geen probleem!
 22 Ook een bakje voor voer is wel te vinden in het gebouw. Maar vogelvoer is er
 23 helaas niet. In zijn lunchpauze haalt meneer Klaassen vogelvoer bij de supermarkt.
 24 Hij doet een schepje van het voer in het bakje.

25 'Dat is een zebra-vink, een mannetje', zegt een bezoeker die
 26 langs de portiersruimte loopt. 'Vrouwtjes hebben niet van
 27 die mooie, gekleurde veren.'
 28 'Als ik de eigenaar niet kan vinden houd ik hem in dit
 29 kamertje', zegt meneer Klaassen. 'Ik zal een kooitje voor
 30 hem kopen en ik noem hem Binkie.' Intussen is Binkie
 31 midden in het voerbakje gaan zitten. Hij doet drie kwartier
 32 lang niets anders dan pikken. Daarna maakt hij wat
 33 piepgeluiden en kijkt hij zijn verzorger aandachtig aan.
 34 Mooi klinkt zijn gepiep niet, maar je kan wel horen dat hij
 35 het naar zijn zin heeft.

Hunebedden

Heb je ze weleens gezien? Heel grote stenen die op elkaar zijn gestapeld. Onder die grote, opgestapelde stenen zit een ruimte die op een kamer lijkt. Deze hoop met stenen noemen we 1. In Drenthe zijn ongeveer vijftig hunebedden te vinden. Er staan er ook nog twee in Groningen. Hunebedden zijn ook te vinden in Duitsland, Denemarken en Zweden.

2

De allereerste mensen op aarde reisden veel rond. Ze jaagden op dieren en verzamelden zo hun voedsel. Ongeveer 5.000 jaar geleden, aan het eind van de steentijd, bleven mensen voor het eerst 3 wonen. Dit waren de eerste boeren. Deze boeren leefden in lemen boerderijen. Ze hadden toen nog geen trekkers, maar gebruikten werktuigen van hout en steen. Ook maakten de boeren potten. In deze potten konden ze het eten bewaren. Deze boeren hebben de hunebedden gebouwd.

Grafkamers

De boeren bouwden de hunebedden om 4 in te begraven. Het waren eigenlijk dus grafkamers. Grafkamers die meer dan 5.000 jaar oud zijn! In deze grafkamers werden niet alleen de overleden mensen neergelegd. De boeren legden ook potten, gereedschappen, wapens en sieraden in de hunebedden. Deze voorwerpen waren bedoeld voor het leven na de dood. De boeren van toen geloofden dat mensen na hun dood verder leefden. De grafgeschenken zouden dan goed van pas komen.

Trechterbeker

Veel van deze grafgeschenken zijn terug gevonden in de grond 5 de hunebedden. Daarom weten we nu dat de hunebedden werden gebouwd om overleden mensen in te begraven. Eén van de meest bijzondere voorwerpen was de 6. Dit was een beker in de vorm van een trechter. De boeren die de hunebedden bouwden, stonden bekend om het maken van deze bekens. In Drenthe kun je deze bijzondere bekens en heel veel andere grafgeschenken bekijken. Ook kun je een kijkje nemen bij alle hunebedden.

Voorspellen

Je ziet steeds het begin van een tekst.
De rest van de tekst kun je niet zien.

1

Waar is deze ring?

donderdag, 22 oktober

Mijn zus is haar trouwring verloren! Ze heeft de ring voor het
laatst gezien bij de supermarkt. Wie heeft hem gevonden?
Elke wil de ring dolgraag terug hebben!

Wie zal deze tekst geschreven hebben?

- ☐ de broer of zus van Elke
- ☐ de moeder van Elke
- ☐ Elke
- ☐ iemand die ringen verkoopt

2

De Romeinse grens

Tweeduizend jaar geleden leefden de Romeinen in het zuiden van
Nederland. De Romeinen hadden bijna heel Europa veroverd. Het gebied
dat ze in Nederland hadden, lag ten zuiden van de rivier de Rijn. Dat was
de grens van het Nederlandse deel van het Romeinse Rijk. De Romeinen
noemden deze grens de limes. De Romeinen spraken Latijn. In het Latijn is
limes het woord voor grens.

Wat voor soort tekst is dit?

- ☐ een oproep
- ☐ een verslag
- ☐ een verzonnen verhaal
- ☐ een weettekst

De opgaven 1 tot en met 30 horen bij het dictee 1.

Laat het door iemand anders voorlezen. Je vindt het dictee op bladzijde 47.

Tips

1. Luister goed welk woord je moet opschrijven.
2. Zeg het woord hardop na.
3. Denk na over het woord. Welke regel hoort erbij?
4. Schrijf het woord op.
5. Controleer het woord.

Dictee 1

1.	16.
2.	17.
3.	18.
4.	19.
5.	20.
6.	21.
7.	22.
8.	23.
9.	24.
10.	25.
11.	26.
12.	27.
13.	28.
14.	29.
15.	30.

- 1 Nola heeft om kwart voor 6 een afspraak.

Over hoeveel minuten is het kwart voor 6?

over _____ minuten

- 2 Siem zegt op zaterdag 24 september: 'Over precies 10 dagen is mijn broertje jarig.'

september							oktober						
ma	di	wo	do	vr	za	zo	ma	di	wo	do	vr	za	zo
			1	2	3	4						1	2
5	6	7	8	9	10	11	3	4	5	6	7	8	9
12	13	14	15	16	17	18	10	11	12	13	14	15	16
19	20	21	22	23	24	25	17	18	19	20	21	22	23
26	27	28	29	30			24	25	26	27	28	29	30
							31						

Op welke dag en datum is het broertje van Siem jarig?

op _____

- 3 Het is drie kwartier later dan kwart voor vijf.

Hoe laat is het?

Taal | Lezen

Een verdwaald vogeltje

1. Geen toegang voor mensen die er niets te zoeken hebben.
2. Hij geeft een oorzaak.
3. Meneer Klaassen werkt bij een bedrijf dat dit soort spullen maakt.
4. Door de mooie, gekleurde veren.
5. in de ochtend
6. een verhaal

Berend en Beer in de heksenkring

1. De wind laat de bladeren bewegen.
2. Heksen dansen in een heksenkring en elfjes rusten uit op hun elfenbankjes.
3. Het ritme van muziekinstrumenten hoor je zachtjes in het bos.
4. aardig - dansen - muzikaal - trommel - vrolijk
5. de paddenstoelen
6. Hij geeft een uitleg.

Zelf een sneeuwpop maken! Een koud kunstje

1. het vriespunt
2. voldoende plaksneeuw
3. heel vervelend
4. Hoe maak je de sneeuwpop?
5. wordt deze niet mooi rond
6. Versieren
7. dat het niet gaat dooien

Hunebedden

1. een hunebed
2. De eerste boeren
3. op ene vaste plek
4. overleden mensen
5. onder
6. trechterbeker

Voorspellen

1. de broer of zus van Elke
2. een weettekst
3. Elodie was zo lief om mij een droge broek te lenen.
4. Over hoe een tweeling ontstaat.

Woordenschat

1. bedroefd
2. bomvol
3. fit
4. moeilijk
5. waarschuwen
6. muisstil
7. betalen
8. puinhoop
9. braaf
10. zwaard
11. zon
12. verhaal
13. kleren
14. schoenen
15. ruimte
16. verkeer
17. schip
18. lachen
19. bewaker
20. boeket
21. snoep
22. gereedschap

Rekenen | Getallen

1. 300, 50 en 1
2. € 34,-
3. 89 - 97 - 117 - 164 - 238
4. 200
5. Lars
6. 420
7. 116, 119 en 121
8. 75
9. 500
10. € 9,50
11. 87 en 93
12. 300
13. 50
14. 150
15. 73 en 95
16. 450
17. € 2,-
18. 160
19. € 48,-
20. 10
21. 87
22. 4
23. 1.279
24. 535
25. 63
26. 435
27. 15
28. 640
29. € 37,50
30. 11
31. 210

Rekenen | Verhoudingen

1. 900
2. 1.200
3. 750
4. 675
5. 2
6. 19
7. 21
8. 24